

De vaste commissie voor Financiën heeft op 2 juni 2016 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over zijn brief van 13 april 2016 met een reactie op de motie van het lid Aukje de Vries over een vrijstellingsregeling voor de telecomsector met betrekking tot de Wft (Kamerstuk 34 198, nr. 17).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met teleurstelling kennisgenomen van de brief over de vrijstellingsregeling voor de telecomsector met betrekking tot de Wft ter uitvoering van de motie van het lid Aukje de Vries (34 198, nr. 16). Dit heeft forse gevolgen voor zowel de consument als de telecomsector (en mogelijk ook andere sectoren). De leden van de VVD-fractie vinden dat de regeldruk onnodig toeneemt en zorgt voor veel extra rompslomp en administratieve lasten bij aanbieders en consumenten. Een gedragscode zou de consumenten juist meer bescherming bieden.

De leden van de VVD-fractie willen allereerst de Minister verzoeken om een spoedige beantwoording. Dit aangezien de AFM-vergunningstrajecten reeds starten.

Wat vindt de Minister er in het kader van de consumentenbescherming van dat het stevige pakket aanvullende maatregelen uit de gedragscode nu ook niet door gaat? In hoeverre is de consumentenbescherming straks inderdaad zoveel beter als de Minister nu lijkt aan te geven in de brief zonder deze maatregelen uit de gedragscode? Welke maatregelen uit de gedragscode in het kader van de consumentenbescherming gaan nu niet door?

Wat zijn de gevolgen voor de consumenten van het niet doorgaan van de vrijstelling (bijvoorbeeld als het gaat om het afsluiten van een abonnement met toestel, om de beschikbare resterende kredietruimte)?

De Minister geeft aan dat het niet mogelijk gebleken om een vrijstellingsregeling met gedragscode te regelen. Welke alternatieve oplossingen zijn er verder nog onderzocht om hetzelfde resultaat te kunnen bereiken? Wat zijn daarbij de afwegingen geweest? Waarom zijn deze niet mogelijk gebleken?

De telecomsector geeft aan dat de Minister onvoldoende oog heeft gehad voor de door de sector gepresenteerde alternatieven om uitvoering van de motie vorm te geven. Om welke alternatieven gaat het dan? En waarom waren deze niet acceptabel? Waren er ook alternatieven die op sommige aspecten beter scoorden dan de Wft, bijvoorbeeld op basis van effectiviteit en implementatie?

Waarom is de telecomsector ervan overtuigd dat er geen juridische belemmeringen zijn tegen invoering van een gedragscode in relatie tot de wet, en de Minister die wel ziet?

Heeft de Minister ook naar alternatieven gekeken in andere Europese lidstaten? Is het niet zo dat in andere EU-lidstaten er wel sprake is van vrijstellingen voor de telecomsector? Zijn er vrijstellingen in de andere EU-lidstaten die voldoen aan de Europese richtlijn? Zo ja, heeft de Minister overwogen een dergelijke vrijstelling in Nederland te implementeren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom is uiteindelijk toch besloten hier niet voor te kiezen?

Waarom zou in een gedragscode iets opgenomen moeten worden over de prijzen, en er dus onderlinge afspraken worden gemaakt, waar de ACM moeite mee heeft vanuit het mededingingsrecht? Het ervoor zorgen dat er geen rente en kosten in rekening worden gebracht, vloeit toch al direct voort uit de vrijstelling en de Wet financieel toezicht (Wft) en zou toch

gewoon een kwestie van handhaving door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) zijn in het kader van de Wft in die gevallen waar daar geen sprake van is?

In hoeverre zou een gedragscode zonder de artikelen met de koppeling tussen de aanschafprijs van een toestel bij betaling ineens en het leenbedrag bij koop voor de ACM aanvaardbaar zijn? Waarom is een gedragscode zonder deze artikelen niet acceptabel voor het Ministerie van Financiën, want de vrijstellingsregeling heeft als uitgangspunt toch sowieso altijd al dat het moet gaan om consumentenkredieten zonder rente en kosten? Bent u bereid om dit alternatief extern juridisch te laten toetsen c.q. onderzoeken? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie vragen zich af waarom wordt aangegeven dat het niet mogelijk is om aan de mededingingsrechtelijke bezwaren tegemoet te komen met het voorstel dat de overheid zou opleggen dat er sprake moet zijn van kredietverlening zonder rente en andere kosten. Waarom is dat het geval? Waarom zou het mededingingsrechtelijk wel mogelijk zijn als er een vrijstelling in de wet was opgenomen voor consumentenkredieten zonder rente en kosten, waarvoor de richtlijn ook gewoon de ruimte geeft en waar andere landen ook gebruik van maken?

In Het Financieele Dagblad van 20 april jl. stond een bericht dat de gevolgen van het feit dat er geen vrijstellingsregeling komt zijn dat mensen straks minder hypotheek zouden kunnen krijgen. De Hypotheekshop waarschuwt dat een beslissing van het Ministerie van Financiën, grote gevolgen heeft voor wie een huis wil kopen. Wie € 15 per maand betaalt voor zijn telefoon, kan bij de huidige rente € 4.000 minder hypotheek krijgen. Bij een maandlast van € 25 gaat het al om € 7.000. In hoeverre is dit correct? En wat vindt de Minister daarvan, want stel dat je in een gezin met drie kinderen en in totaal vijf telefoons hebt, dan heeft dit toch aanzienlijke gevolgen voor de kredietruimte, terwijl dit tot nu toe niet het geval was dan wel als een probleem werd gezien?

In dit geval ging het specifiek over de telecomsector en de mobiele telefoons. Welke andere sectoren en/of producten gaan geraakt worden door de nieuwe regelgeving? De leden van de VVD-fractie hebben in ieder geval signalen ontvangen van uitgeverijen, maar ook over het product CV-ketels.

Is de Minister bereid om alsnog een algehele uitzondering in de wet te maken voor consumentenkredieten zonder rente en kosten, want tot de uitspraak van de Hoge Raad werd de huidige gang van zaken niet als een probleem ervaren? Zo nee, waarom niet? Waarom is het in andere landen (Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Spanje en Italië) wel mogelijk om een dergelijke uitzondering te maken?

Waarom is het in de wet niet mogelijk om een uitzondering te maken voor consumentenkredieten zonder rente en kosten, zonder dat de zogenaamde flitskredieten daaronder vallen? Hoe zou dat geregeld kunnen worden? Flitskredieten worden toch vaak juist gekenmerkt door hoge rente en kosten? Deze flitskredieten hebben meestal ook het kenmerk van zeer korte looptijden (bijvoorbeeld 30 dagen), terwijl bijvoorbeeld bij een telefoon altijd een looptijd geldt van bijvoorbeeld twee jaar. Waarom is het niet mogelijk om (flits-)kredieten met een looptijd korter dan één jaar uit te sluiten, zodat onwenselijke flitskredieten worden uitgesloten. Waarom is de Minister daartoe niet bereid?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de telecomsector nog een redelijke termijn moet krijgen om haar praktijk om te vormen nu de vrijstellingsregeling niet is gelukt. Wat wordt verstaan onder een redelijke termijn? Welke kosten moet de telecomsector nu gaan maken (incidenteel en structureel)?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Minister van Financiën van 13 april 2016 aangaande de mogelijke vrijstelling voor telecomkredieten in de Wet op het financieel toezicht (wft). De leden van de PvdA-fractie constateren dat overleg tussen de telecomsector en de verschillende toezichthouders er niet toe heeft geleid dat een vrijstelling vormgegeven kon worden. Hiervoor zijn meerdere redenen aan te wijzen, waarbij mededingingsbezwaren een belangrijke rol spelen. Is er tussen de sector en de toezichthouders wel overeenstemming bereikt als het gaat om consumentenbescherming en maatregelen om overkreditering te voorkomen? Zo ja, wat waren de hoofdlijnen van de afspraken op dit punt? Voorts vragen de leden van de PvdA-fractie wat de verdere procedure is. Hoeveel tijd krijgt de sector om te voldoen aan de eisen die uit de Wft voortvloeien? Wat gaan consumenten merken van deze eisen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister. Zij hebben hierbij enkele vragen.

De leden van de SP-fractie lezen in de reactie van de Minister dat een alternatief voor toepassing van de Wft op de telecomsector een stevig pakket aan maatregelen moet bevatten. Deze leden zijn benieuwd hoe stevig het pakket was dat de telecomsector zelf had ontwikkeld en welke maatregelen dit pakket bevatte. Tevens zijn deze leden benieuwd welke maatregelen een stevig pakket naar het oordeel van de Minister zou moeten bevatten.

De leden van de SP-fractie lezen in de reactie van de Minister dat pogingen mislukten om de gedragscode in overeenstemming te laten zijn met de uitzonderingsgrond in de richtlijn en het mededingingsrecht omdat het verstrekken van kortingen aan consumenten tot de conclusie leidt dat rente of andere kosten in rekening worden gebracht. Deze leden vernemen graag van de Minister of en, zo ja, waarom uitgangspunt in deze overleggen is geweest dat de consument die niet of minder op afbetaling koopt korting op het toestel zou moeten krijgen.

De leden van de SP-fractie lezen dat de ACM mededingingsrechtelijke bezwaren heeft tegen het van overheidswege opleggen van kredietverlening zonder rente of andere kosten. Deze leden vragen de Minister de zienswijze van de ACM op dit onderwerp nader toe te lichten of de Kamer op andere wijze te doen toekomen.

De leden van de SP-fractie lezen dat de telecomsector naar het oordeel van de Minister nog een redelijke termijn moet krijgen om haar praktijk om te vormen naar de eisen die bij of krachtens de Wft zijn gesteld. Deze leden vragen de Minister toe te lichten wat naar haar mening een redelijke termijn is en welke voorbereidingen de telecomsector heeft getroffen, ook gezien het feit dat de wetsbehandeling enige maanden geleden heeft plaatsgevonden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister en leggen nog enkele vragen voor.

De leden van de CDA-spreken spreken hun teleurstelling uit over het feit dat het niet gelukt is om met de telecomsector tot een gedragscode te komen die een uitzondering op de regels in de Wft voor deze sector rechtvaardigt. Deze leden vragen of het uiteindelijk de Minister was of de ACM die de geboden oplossing als ontoereikend beschouwde?

De leden van de CDA-fractie vragen, om een compleet beeld van de situatie te krijgen, naar een opsomming van de maatregelen die de telecomsector heeft voorgesteld om in een gedragscode te plaatsen, anders dan die al genoemd staan in de Kamerbrief. Kan de Minister vervolgens een oordeel geven over deze maatregelen en hoe hij deze op andere wijze in overleg met de sector alsnog gaat implementeren als het bijdraagt aan een betere consumentenbescherming?

De leden van de CDA-fractie vragen de Minister uiteen te zetten hoe regelgeving voor de telecomsector in relatie tot wetgeving voor de financiële sector in Europa is geregeld. Met andere woorden: is de situatie zoals deze nu in Nederland zal ontstaan vergelijkbaar met andere lidstaten in de EU?

De leden van de CDA-fractie delen met de Minister de noodzaak van een redelijke implementatietermijn voor de sector, maar deze leden vragen naar hoe de Minister dit gaat handhaven gezien het feit dat de AFM hier een zelfstandige beslissing over kan nemen? Heeft de Minister dan wel de AFM een indicatief tijdspad dat hij met de Kamer kan delen?

Tenslotte vragen de leden van de CDA-fractie naar de gevolgen voor andere sectoren die mogelijk ook onder de Wft-regels gaan vallen. Kan de Minister reflecteren op de volgende voorbeelden en of dit in het vervolg wel of niet onder de wft zal vallen:

- krantenabonnementen waar een «gratis» welkom-cadeau wordt gegeven, maar waar de abonnementsprijs daalt wanneer er geen cadeau wordt afgenomen;
- een internetprovider waar een gratis modem, of een gratis apparaat voor ontvangst digitale televisie wordt verstrekt;
- autoverkopers waar uitstel van betaling wordt geboden op – een deel van – de aankoopsom;
- een energieleverancier die een cadeau aanbiedt bij het afsluiten van een abonnement.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister aangaande de vrijstellingsregeling voor de telecomsector met betrekking tot de Wft.

Naar aanleiding van het genoemde punt brengen de leden van de PVV-fractie het volgende naar voren.

Allereerst merken de leden van de PVV-fractie op dat de sector als alternatief heeft voorgesteld dat de overheid zou opleggen dat er sprake moet zijn van kredietverlening zonder rente en andere kosten. Op deze wijze zou de beperking van de mededinging niet voortvloeien uit afspraken van marktpartijen en dus wellicht geoorloofd zijn. De ACM zou echter hebben aangegeven dat het niet mogelijk is om de mededingings-

rechtelijke bezwaren op deze wijze weg te nemen. De leden van de PVV-fractie vragen welke redenen de ACM hiervoor heeft aangevoerd. Ook vragen de leden van de PVV-fractie wat het standpunt van de Minister is ten aanzien van dit alternatief. Waarom is het volgens de Minister niet mogelijk om met het voorgestelde alternatief van de telecomsector de mededingingsrechtelijke bezwaren weg te nemen

Voorts willen de leden van de PVV-fractie weten wat voor mogelijke neveneffecten het besluit om geen (gedeeltelijke) uitzondering te maken voor telecombedrijven, maar ook voor andere branches waar bij consumenten in rekening gebrachte abonnementsgelden niet alleen betrekking hebben op de vergoeding voor de aangeboden diensten, maar mede dienen tot afbetaling van een koopprijs van een product dat daarbij wordt verstrekt, zal hebben.

Tevens willen de leden van de PVV-fractie weten wat de financiële gevolgen en de administratieve lasten voor telecombedrijven en de andere branches als gevolg van dit besluit zullen zijn.

Tenslotte merken de leden van de PVV-fractie op dat de Minister aangeeft dat de telecomsector nog een redelijke termijn zou moeten krijgen om haar praktijk om te vormen naar de eisen die bij of krachtens de Wft zijn gesteld. De leden van de PVV-fractie willen weten wat de Minister onder een «redelijke termijn» verstaat. Wanneer moet de telecomsector haar praktijk precies omvormen naar de Wft-eisen?